

Bergaskolan

Rektorn vid Bergaskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Bergaskolan
i Jönköpings kommun

Tillsyn i Bergaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Jönköpings kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Bergaskolan besöktes av Skolinspektionen den 7 november 2013.

Fakta om skolan

Magelungen Behandlingscentrum AB är en fristående huvudman som i Jönköpings kommun bedriver utbildning vid en skolenhet belägen i Huskvarna. Av tillståndet framgår att de har rätt att bedriva utbildning för elever i förskoleklass och årskurserna 1-9. Skolenhetens namn är Bergaskolan (tidigare Bergaskolan Internat). Skolan arbetar med en behandlande del för elever med motivations- och koncentrationssvårigheter. Det är en vuxentät verksamhet med en elevhälsa som bland annat omfattar tre kuratorer. Vid inspektionstillfället är 14 elever inskrivna på skolan; tre i årskurs 7, fyra i årskurs 8 och sju elever i årskurs 9.

Eftersom antalet elever i de olika årskurserna är så litet (under 10) presenteras inga kunskapsresultat i Skolverkets databas SIRIS. Skolan redovisar att ungefär hälften av eleverna nådde kunskapskraven i flera ämnen år 2013. Skolan redovisar att någon enstaka elev även nådde högre betygssteg i ett fåtal ämnen. Cirka hälften av eleverna nådde inte kunskapskraven.

Helhetsbedömning

Bergaskolan har på senare tid arbetat för att genomföra en förändring av sitt arbetssätt inom organisationen, för att genom undervisning skapa möjligheter att förbättra elevers motivations- och koncentrationssvårigheter. Tidigare har skolan ägnat en hel del av utbildningens tid till motiverande och kurativa samtal, för att senare låta eleven påbörja själva utbildningen. Tillsynen visar att skolan kommit en god bit på väg i denna förändring, men samtidigt att det finns ett antal områden som skolan behöver förbättra.

Skolan behöver, först och främst, se till att den kan erbjuda undervisning i alla ämnen. Tillsynen visar att eleverna inte alltid kan läsa ämnena kemi, slöjd och teknik. Denna begränsning har medfört att elevernas studiegång anpassas utifrån skolans förmåga att erbjuda undervisning snarare än från elevernas individuella behov av en sådan stödåtgärd. Ett beslut om anpassad studiegång är en ingripande åtgärd för en elev, som ska användas när skolan uttömt andra stödåtgärder.

Tillsynen visar vidare att elevernas kännedom om mål och rättigheter i utbildning behöver bli bättre, både när det gäller rätten till utbildning i alla ämnen

och deras generella kännedom om utbildningens mål. Skolans elever har inte tillgång till skolbibliotek, med uppgift att stödja elevernas lärande.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bergaskolan att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalad brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 28 mars 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Bergaskolan måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Rektorn och lärarna ska klargöra för elever vilka mål utbildningen har och vilka rättigheter och skyldigheter elever har.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna informeras om huvuddragen i de bestämmelser som gäller för utbildningen. Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever vilka mål utbildningen har och vilka rättigheter och skyldigheter elever har.

Av intervjuer med elever vid Bergaskolan framgår att de inte känner till vilka mål utbildningen har. Eleverna förklarar att lärarna ibland presenterar målen, men att de inte alltid förstår vad de betyder. Lärarna menar i intervjun att de kan bli bättre på att förklara målen, så att eleverna förstår vad de ska kunna eller utveckla för att nå utbildningens mål. I intervju med rektorn framkommer att lärarna kommit olika långt i arbetet med att förklara utbildningens mål.

I intervjuer med elever, elevhälsa och lärare framkommer vidare att eleverna inte har möjlighet att läsa ett visst antal ämnen på skolan. Eleverna känner inte till att de har rätt att läsa dessa ämnen och rektorn förklarar att de av lokalmässiga och personalmässiga skäl inte alltid kan erbjuda vissa ämnen (se nedan under "Omfattning och resurstillgång").

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte klargör utbildningens mål och elevernas rättigheter för eleverna. Huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 14 § andra stycket skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Särskilt stöd**Bedömning**

Bergaskolan måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorn ska fatta beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav.

Motivering

Enligt skollagen ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Om särskilt stöd för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt som möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

På Bergaskolan erbjuds inte undervisning i alla ämnen, utan tillsynen visar att eleverna inte alltid kan erbjudas undervisning i kemi, slöjd och teknik (se nedan under "Omfattning och resurstillgång"). Intervjuer med elevhälsa och rektorn visar att alla elever har anpassad studiegång och att anpassningen sker i samband med att eleven skrivs in vid skolan. I samband med elevens inskrivning vid skolan görs en kartläggning och en utredning, detta i samverkan med vårdnadshavare och elev. Skolans svårigheter att inte erbjuda undervisning i alla ämnen leder till att anpassningen inte sker utifrån elevens enskilda behov och förutsättningar, utan överlag sker anpassningen utifrån vilka ämnen skolan kan erbjuda. Tillsynen visar sålunda att det snarare sker en generell än en individuell anpassning för eleverna, något som styrks av intervjuer med elever där önskemål om undervisning i slöjd lyfts fram av ett par elever.

Ett beslut om anpassad studiegång är en ingripande åtgärd i en elevs rätt till utbildning och begränsar elevens kunskapsutveckling. Det är angeläget att elevernas utbildning så långt som möjligt ges i grundskolans alla ämnen och att varje beslut om anpassad studiegång görs utifrån en individuell bedömning.

Skolinspektionen bedömer att beslut om anpassad studiegång inte fattas i enlighet med författningarnas krav. Huvudmannen förläggs därför att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 3 och 12 §§ skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Bergaskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Eleverna ska erbjudas utbildning i den omfattning de har rätt till.
- Eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek.

Motivering

Enligt skollagen ska undervisningen i grundskolan omfatta följande ämnen: bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott- och hälsa, matematik, musik, biologi, fysik, kemi, geografi, historia, religionskunskap, samhällskunskap, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk, teknik. Härutöver ska det som ämnena finnas språkval, och för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål. Vidare ska det finnas elevens val. Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop 2009/2010:165 s. 283) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Av intervjuer med elever, lärare och elevhälsa på Bergaskolan framgår att eleverna inte erbjuds undervisning i alla ämnen. De ämnen som eleverna ej menar sig kunna läsa är slöjd, teknik och i viss mån kemi. Lärarna och elevhälsan menar att de ej kan ge eleverna undervisning i dessa ämnen, bland annat av lokal- och personalmässiga skäl. Rektorn menar att samarbeten med andra skolor och timanställd personal i viss mån finns. Samtidigt medger rektorn att skolan inte i tillräcklig utsträckning informerat om möjligheten att läsa dessa ämnen. Elever vid skolan framför i intervju att de skulle vilja läsa exempelvis slöjd och att de framfört detta önskemål till rektorn, som då svarat att de inte har ämnet på skolan.

I tillsynen framkommer vidare att eleverna inte har den tillgång till skolbibliotek som författningarna anger. På Bergaskolan finns två bokhyllor med företrädesvis skönlitteratur, som bland annat ingår i skolans läsprojekt. Skolan använder sig vidare av ett folkbibliotek i Huskvarna. Det är en promenad på 10 minuter och eleverna har lånekort, som skolan låtit ordna. Till detta bibliotek går eleverna ett par gånger per termin under ledning av lärare. Detta innebär dock att elevernas möjlighet att använda bibliotek är starkt begränsade. Eftersom eleverna inte har möjlighet att kontinuerligt använda kommunens bibliotek som en del av utbildningen ingår biblioteket inte heller i skolans pedagogiska verksamhet och kan därmed inte fylla funktionen av att stödja eleverna i deras lärande. Vidare fyller inte skolans eget bokbestånd funktionen

som skolbibliotek, detta eftersom det saknas facklitteratur och det inte i tillräcklig utsträckning används som en pedagogisk resurs för lärare och elever.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna inte erbjuds undervisning i den omfattning de har rätt till och att eleverna inte har tillgång till skolbibliotek. Huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

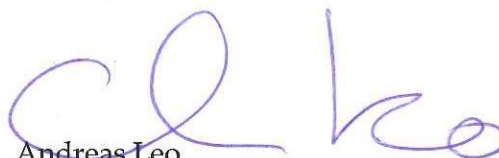
10 kap. 3-5 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Viveka Berglund.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Kärrman
Enhetschef

Andreas Leo
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.